

היום נלמד בעזרת ה':

שבת דף קכח

לא מפנים טבל: החידוש הוא שאפילו טבל מדרבנן, כגון שזרעו בעציץ שאינו נקוב שמן התורה פטור ממעשרות, אסור לפנותו.

לא מפנים מעשר ראשון שלא ניטלה תרומתו: מדובר שהוא הקדים ונתן מעשר ראשון ללוי לפני הפרשת תרומה גדולה לכהן כאשר התבואה כבר התמרחה בכרי, ואסור באכילה עד שיפריש ממנו תרומה גדולה לכהן. (דברי רב פפא לאביי ותשובתו של אביי לרב פפא מובאים בגמרא לעיל קכז:)

לא מפנים מעשר שני והקדש שלא נפדו: מדובר שהמעשר שני נפדה על אסימון (= מטבע שלא מוטבעת עליו צורה) והפדיון לא חל כיון שהתורה אמרה "**וְצִרְתָּ הַכֶּסֶף בְּיָדְךָ**" - שצריך שתהיה עליו צורה. ומדובר שאת ההקדש הוא פדה על הקרקע, והדין הוא שלא פודים הקדש על הקרקע.

ולא את הלוף וכו': מותר לטלטל את החצב מפני שהוא מאכל צבאים וכו'. לדעת רשב"ג מותר לטלטל שברי זכוכית מפני שהם ראויים למאכל לבנות יענה (= ואף שאין לו בנות יענה מותר, משום שדרך מלכים לגדלן), אבל אסור לטלטל חבילי זמורות אף שהם ראויים למאכל לפילים, משום שלא מצוי שמגדלים פילים.

ארבעה תנאים הסוברים שכל ישראל בני מלכים הם: רשב"ג האמור למעלה לענין בנות יענה. רבי שמעון שמתיר לכל אדם לסוך בשבת בשמן וורד משום שדרכם של בני מלכים לסוך בו גם ללא מכה, וא"כ לא מוכח שסך לרפואה. רבי ישמעאל ורבי עקיבא לענין מי שהיו נושים בו חוב של אלף זוז, והוא לבוש איצטלא (= בגד) השווה מאה זוז, לא מכריחים אותו למכור אותה וללבוש בגד זול יותר בשביל להחזיר את החוב, אלא 'כל ישראל ראויים לאותה איצטלא' משום שהם בני מלכים.

חבילי קש וכו': חבילות של קש עצים וזרדים אסור לטלטלם, ואם יחדן למאכל בהמה מותר. לדעת רשב"ג אפילו אם יחדן לבהמה - אם אפשר ליטלם ביד אחת מותר, בשתי ידים אסור משום טירחה.

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

חבילות של סיהא אזוב וקורנית, אם הכניסם כדי ליבשם שיהיו ראויים להסקה הם מוקצה, ואם הכניסם למאכל בהמה מותר להשתמש בהם. ומותר לו לקטום אותם בידו לחתיכות דקות ולאכול, אבל לא יקטום בכלי כדרך שהוא עושה ביום חול, ומותר לו למלול ולאכול אבל לא ימלול בכלי הרבה. דברי רבי יהודה. וחכמים מחמירים ואומרים שמותר לו למלול בראשי אצבעותיו ולאכול, אבל לא ימלול בידו הרבה כדרך שהוא עושה ביום חול.

בשר מליח: בשר חי מלוח, וראוי למאכל מחמת מלחו. **בשר טפל:** בשר חי שאינו מלוח, ואינו ראוי למאכל. **בר אווזא:** בשר חי של אווז ראוי למאכל אף כשהוא לא מלוח, משום שהוא רך.

ברייטא: דג מליח מותר לטלטלו, כיון שהוא ראוי למאכל. דג טפל אסור לטלטלו משום שהוא לא ראוי לכלום (אף לא לכלבים). בשר חי בין מלוח ובין טפל מותר לטלטלו, משום שאף הטפל שאינו ראוי לאדם הוא לכלבים.

בשר תפוח: מסריח. **מים מגולים:** מים שהיו מגולים בלילה, ואסור לשתות אותם שמא הנחש הטיל בהם ארס, והם ראויים לחתול, שלא מזיק לו ארס הנחש.

משנה: כופים סל בפני האפרוחים כדי שיעלו וירדו ללול שלהם (החידוש הוא שמותר לטלטל כלי לצורך דבר מוקצה). תרנגולת שברחה דוחים אותה (= דוחפים אותה בידים) עד שתכנס. מדדים עגלים וסייחים (= אוחד בצוארם ובצדידיהם ומסייע להם ללכת).

אשה מדדה את בנה (= אוחזת אותו בזרועותיו מאחוריו ומסייעת לו והוא מניע את רגליו והולך), ולדעת רבי יהודה מותר רק באופן שכשהוא מניח רגל אחת הוא מגביה את השניה, אבל אם הוא גורר את רגליו אסור, מפני שאמו נושאת אותו ברה"ר.

גמרא: בהמה שנפלה למים, מותר לו להביא כרים וכסתות ולהניח תחתיה, ואם עלתה עלתה. ואף שהוא 'מבטל כלי מהיבנו' (= כלומר שכשהוא שם תחתיה את הכרים

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

והבסתות אין הוא יכול לטלטלם, כיון שהם נעשו בסיס לבהמה האסורה בטלטול, וזה דומה לסותר את הכלי) מותר לו להניחם שם, משום ש'ביטול כלי מהיכנו' הוא מדרבנן וצער בעלי חיים הוא מדאורייתא.

לא מדדים תרנגולת משום שהיא מקפיא נפשה (= שכשמדדים אותה היא מגביהה את עצמה מהארץ ונמצא שמטלטל אותה).

השוחט תרנגולת צריך לדחוק את רגליה בקרקע או שיגביה אותה שרגליה לא יגעו בקרקע, שמא היא תנעץ את צפורניה בקרקע ותעקור את הסימנים (= קנה וושט) קודם שחיטה, ושחיטתה תיפסל.

משנה וגמרא: אין מיילדים את הבהמה ביום טוב (ובשבת), אבל מסעדים אותה (= אווז את הוולד שלא יפול לארץ / דוחק בבשר הרחם כדי שיצא הוולד). מיילדים את האשה בשבת וקוראים למיילדת שתבוא אפילו מחוץ לתחום שבת, ומחללים עליה את השבת - כגון אם היא צריכה נר מותר להדליק לה את הנר, ואף אם היא עיוורת מותר להדליק לה כדי ליישב את דעתה. ואם היא צריכה שמן מותר להביא לה שמן ביד, ואם זה לא מספיק מביאה לה בשערה, ואם זה לא מספיק מביאה בכלי.

לדעת רבה רב יוסף הטעם שמותר לה להביא שמן בשערה משום שלדעתם אין סחיטה בשיער, ולדעת רב אשי הכוונה שמביאה בכלי הכרוך בשיער, כדי לשנות מה שאפשר (= אם היא עושה הוצאה בשינוי אין זה איסור דאורייתא).

(המשך בדף הבא ↓)